

OÇI-BALA DESTANI'NDAN

...

Oçı-Ceeren omok adı
Salkın çılap şıulap keldi. 640
Oçı-Bala baatır kızı
Calkın çılap kızarıp geldi.
Ceten tümen çerüğe
Cetken le mında tabaru etti.
Üldü tutkan minifi kolu 645
Salkın sokso, eñilbeediy.
Tömön ödüp, Oçı-Bala
Törtön muñdı kespey kayttı.
Örö ödüp, Oçı-Bala
Ceten muñdı kespey kayttı. 650
Arı ödölö, Oçı-Bala
Altan muñdı keze soktı,
Beri ödölö, Oçı-Bala
Bejen muñdı keze çaptı.
Altın tondu alıptar 655
At üstineñ atkıladı
Küler tondu külükter
Küçürkep kelip keskiledi.
Oçı-Balaga tiygen oktor
Toşko tiygendiy toolongılayt. 660
Oçı-Ceerege tiygen oktor
Taşka tiygendiy çarçangılayt.
Caan, caan baatırlar
Ceñ castanıp kırılğılayt.
Cakşı, cakşı biyik attar 665
Cal castanıp cıgilğılayt.
Attıñ kanı ak talaydıy
Agın suuga kojulıp aktı.

...

*Dinç atı Oçı-Ceeren
Rüzgâr gibi hışırdayıp geldi.
Bahadır kız Oçı-Bala
Şimşek gibi kızarıp geldi.
Yetmiş tümen askere
Yetip burada saldırdı.
Onun kılıç tutan eli
Rüzgârda bile eğilmeyecek gibiydi.
Aşağıya inip, Oçı-Bala
Kırk bin askeri kesti.
Yukarı çıkıp, Oçı-Bala
Yetmiş binini kesti.
Öteye geçip, Oçı-Bala
Altmış binini kesti,
Beriye geçip, Oçı-Bala
Elli binini vurup kesti.
Altın giyimli alpler
At üstünden attılar
Bronz giyimli pehlivanlar
Güç toplayıp gelip kestiler.
Oçı-Bala'ya degen oklar
Buza deymiş gibi yuvarlandılar.
Oçı-Ceeren'e degen oklar
Taşa deymiş gibi dağıldılar.
Heybetli, heybetli bahadırlar
Yenlerine yaslanıp kırıldılar.
Güzel, güzel büyük atlar
Yelelerine yaslanıp yıkıldılar.
Atın kanı ak deniz gibi
Akarsuya karışıp aktı.*

Çakızına tujür berdi. Oçı-Bala baatır kızım Omok adın agıt iydi.	725	<i>At direğine indirdi. Bahadır kızım Oçı-Bala Dinç atını saldı. Okunu, yayını çıkarıp yerleştirdi. Savaş giyimlerini çekip çıkardı. Kutsal kavağa astı. Hafif giysilerini çıkarıp, Kaynayan boz suda Yıkandı. Temiz elbiselerini giyerek, Ak keçeden sarayımı Açıp girdi. Ablası Oçıra-Mancı Oçı-Bala 'ya şöyle dedi: - Sen dur hele, balam, dedi, Önünü, sonunu düşünmedin, Kağanın yaptığı katı olur, Beyin yaptığı yüce olur, Gözü kanlı Kan-Taacı bey Yer altındaki Erlik-biy'in Tek yeğenidir, dedi. Hatunu Altın-Targa Kayın kabuğu tefli Tordoor kamın Tek kızıdır, dedi. Kırmızı kanı yok ki aksın, dedi. Nefesi yok ki kesilip ölsün, dedi. Midesi çelikten yaratılmış, Boğazı onun taştan yaratılmış. Artıp bitecek yaşı yok, Kesilip ölecek nefesi yok, İnsan başını tabak yapmış, İnsan kemiğini baston yapmış, Sayısız insanın kanını içmiş, Kovalar dolusu terini içmiş. Kara, boz düşünceli Kara görünümlü yaratılışlı, Kara, puslu simâli Sık kara sakallı, Savaşçı, kötü kağandır, dedi. Otuz tümen bahadırını Savaşıp parçaladın, Yetmiş tümen askerini Yerine geri döndürmedin. Kara böğrün tek ak dişi Tek oğlunun Sırtını niçin parçaladın? Ayağını, belini niçin kırdın? Baş tutacak kağanın olurdu, Yönetecek beyin olurdu. Ondan çok asker gelir, Ondan çok bahadır gelir. Yer göbekli kağanla Niçin tartıştın? diye kızdı. Yeryüzünü yöneten savaşçıyla</i>
Ok-saadagin cölöp saldı. Cuu-cepselin suura tarttı. Bay terekke ilip saldı. Cılu kebin çupça tartıp, Borlop catkan boro suudañ	730	
Oço boyun cunundi. Aru kebin kiyele, Ak kemirçek örgöözün Aça tartıp kirip keldi. Oçıra-Mancı ol ecezi	735	
Oçı-Balaga ayda saldı: - Akır, balam, sen – dep aydat, Aldı-kiyin sananbadıñ, Kaan etken katu bolor, Biy etken biyik bolor,	740	
Kandu köstü Kan-Taacı bey Cer aldında Erlik-biydiñ Kara cañıs ceeni – dedi. - Altın-Targa abakayı Tos tünürlü Tordoor kamnıñ	745	
Körgön cañıs kızı – dedi. Kızarıp agar kanı cok, - diyt. – Kıyılıp ölor tını cok, - diyt. – Özögi onıñ bolot bütken, Ööçi onıñ taştan bütken.	750	
Özüp toktoor caji cok, Ölüp kalar tını cok, Kiji bajın ayak etken, Kiji söögin tayak etken, Boçkoçoktıñ kanın içken,	755	
Könökçödiñ terin içken. Kara-boro sanaalu Bara büder büdüştü, Kara bürüñküy çıraylu, Tuyuk kara sagaldu,	760	
Cuuçıl caman kaan – diyt. - Oduş tümen baatırın Oodo sogup sen cuuladıñ, Ceten tümen çerüzün Cerine oyto candırbadıñ.	765	
Kara-buuri kaşka tiji Kara cañıs uulınıñ Arka-belin ne oottıñ? Codo-karızın ne sındırdıñ? Bajıñ biler kaanıñ bolor,	770	
Başkarıp aydar biyiñ bolor. Anañ köp çerü keler, Anañ köp baatır keler. Cer kindiktü kaanla Ne beriştıñ? – dep açındı. – Cer biylegen cuuçılla	775	

Attu-çuulu Oçı-Bala Adınıñ bajın artay tudup, Altın üygen üygendedi. Arka-belin arçıy tudup, Köböñ-calañ tokımın saldı, Küler altın eer saldı. Tolgomoldu togus kuuşkan Tolgoy tutpay bu cıldırđı: Üç üyelü kömdörgödi Çümdey tutup tartıp keldi. Altan koloñ alıp tartat Toguzon koloñ toolop tartat. Cüs koloñdu küler eerin Çümdep, cazap eertedi. Kañça cuudıñ köö-kuyagın Kabıra tudup kancaladı. Azık-tülük ol albadı. - Altayda kursak köp emey – diyt. Arçımak neme ol albadı. - Altayda tere köp emey – diyt. Ceeren adın mine sogup, Añdap, suulap cüre le kaldı. Corgolodıp cortup oturat. Torboktu mıygak kojo bar cat. Biyeledip barıp cadat, Biletен kuştar kojo uçat. Ay kanattu çoñkorlor At üstinde kojo bar cat, Ayrı müüstü sığındar At aldında koştıoy cel cat. Cüzün çookır caraş añdar Tünge-tüşke kojo bardı. Tümen cüzün uyalu kuştar Baatır kıstı üydejip bardı. Attu-çuulu Oçı-Bala Altı üyeley çoor tartat. Abırgı tartıp bustap keldi. Eki üyeley ediski oynop Elik bolup oynop keldi. Balalu añdar balazın çaçıp, Baatır kıstı üydejip turat. Uyalu kuştar uyazın çaçıp, Oçı-Baladı utkıp turat. Kebis sındu keen Altayga Keriy cortup kojoñ çöydi. Altın sırttu altay sının Aş oturıp abırgı tarttı. Toozin bilbes añ tuştaarda, Toolop körüp cort oturat. Toguzon tümen kuş tuştaarda, Sonırkap körüp baradat. Cer karabas biy taygaga Celip çaap çıkpay kayttı. Kan-Taacı bey kaannıñ cerin	835 840 845 850 855 860 865 870 875 880	Anlı şanlı Oçı-Bala Atının başını geri çekip, Altın dizgini taktı. Sırtını sıvazlayıp, Pamuktan eyer keçesini yerleşterdi, Bronz, altın eyerini yerleşterdi. Dolamalı dokuz kuskunu Dolayıp taktı: Üç halkalı göğüs kayışını Ustalıkla tutup çekti. Altmış kayışı alıp çekti Doksan kayışı dolayıp çekti. Yüz kayışlı bronz eyeri Ustalıkla eyerledi. Sayısız savaş zırhını Kavrayıp kancaya astı. O azık almadı. - Altay'da yiyecek çok ya, dedi. O heybe de almadı. - Altay'da deri çok ya, dedi. Kızıl donlu atına binip, Koşturup ava çıktı. Rahvan koşturup gitti. Yavrulu marallar beraberinde gitti. Uçurup koşturdu, Tanıyan kuşlar onunla uçtu. Ay kanatlı doğanlar Atın üstünde beraberinde gittiler, Çatalı boynuzlu geyikler Atın önünde koştular. Türlü türlü benekli hayvanlar Gece, gündüz beraberinde uçtular. Sayısız yuvalı kuşlar Bahadır kızı uğurladılar. Anlı şanlı Oçı-Bala Altı boğumlu kaval çaldı. Amırgı çalıp bağırđı. İki boğumlu düdük çalınca, Karaca oynayarak geldi. Yavrulu hayvanlar yavrusunu bırakıp, Bahadır kızı uğurladılar. Yuvalı kuşlar yuvasını terkedip, Oçı-Bala'yı karşıladılar. Kilim gibi görklü Altay'da At koşturup kojon söyledi. Altın gövdeli Altay'ın sırtına Yavaşça oturup amırgı öttürdü. Sayısız hayvan rastladığında, Oturup saydı. Doksan tümen kuş rastladığında, Şaşırarak bakıp gitti. Yerden bakılmaz yüksek dağa Atını koşturup çıktı. Kağan Kan-Taacı'nın yurdunu
--	--	---

Kiyimder köktöp oynop cürdi.		<i>Elbiseler dikip, neşeyle yol aldı.</i>
Kamdu añnıñ karaların	940	<i>Samurların karasını</i>
Karızınañ tizendedi.		<i>Bacaklarından dizdi.</i>
Albaa añnıñ aruların		<i>Su samurlarının temizlerini</i>
Tumçugınañ tizen saldı.		<i>Burunlarından dizdi.</i>
Artınıp algan arçımağı		<i>Yüklendiği heybesi</i>
At soorızın böktöp turat.	945	<i>At sağrısını örttü.</i>
Alın-kiyin böktörgözi		<i>Ön ve arka bağları</i>
At kulakka teñdeş turat.		<i>Atının kulağına denk oldu.</i>
Attu-çuulu Oçı-Bala		<i>Anlı şanlı Oçı-Bala</i>
Eskirer aydın üç eskide		<i>Eski ayın üçünde</i>
At tiskinin buura tartıp,	950	<i>Atının dizginini geri çevirip,</i>
Ayln köstöp ol uulandı.		<i>Evine doğru yola çıktı.</i>
Oçı-Ceeren omok adı		<i>Dinç atı Oçı-Ceeren</i>
Alın kolu kazaladı,		<i>Ön ayaklarıyla şaha kalktı,</i>
Kiyin budı biyeledi.		<i>Arka ayaklarıyla sekti.</i>
Tar özökkö cayıla tüjet,	955	<i>Dar vadiye yayılarak indi,</i>
Keñ özökkö kerile tüjet.		<i>Geniş vadiye gerilerek indi.</i>
Toolop bolbos suular keçti,		<i>Sayılamaz nehirler geçti,</i>
Toozın bilbes kırlar aştı.		<i>Sayısı bilinmez kırlar aştı.</i>
Büdün ölöñbürte teppeyt,		<i>Yeşermiş otu ezmeyip,</i>
Carım ölöñcara baspayt.	960	<i>Otların filizini parçalamayıp</i>
Ölöñbajın örtöy teppeyt,		<i>Otların başını tepip yakmayıp,</i>
Öñjük corgo corgolodi.		<i>Güzelce, rahvan sürüşle yol aldı.</i>
Calbaraktı caya baspay,		<i>Yaprakları ezmeyip,</i>
Caraş corgo corgolodi.		<i>Güzelce, rahvan sürüşle yol aldı.</i>
Alu cakşızın artıngança,	965	<i>Hayvanın iyisini yüklenip,</i>
Ay aldına arta tüşken		<i>Ay altında yaylanan</i>
Altın baştu ala taygaga		<i>Altın başlı ala dağa</i>
Añçı kıs cedip çıktı.		<i>Avcı kız yetip çıktı.</i>
Altayına cetir keldi.		<i>Yetip Altay'ına geldi.</i>
Cedip kelgen Oçı-Bala	970	<i>Yetip gelen Oçı-Bala</i>
Cer Altayın körüp turdı...		<i>Yurdu Altay'a baktı...</i>
Künge küybes küreñ tayga		<i>Güneşten yanmaz kahverengi dağ</i>
Ayga küybes ala tayga		<i>Aydan yanmaz ala dağ</i>
Altın çılap caltıradı.		<i>Altın gibi parıldadı.</i>
Adazı bolgon kin Altayı -	975	<i>Babası olan Altayı</i>
Amır, ençü бүдүн emtir.		<i>Rahat, huzurlu duruyormuş.</i>
Enezi bolgon bu töröli		<i>Anası olan bu yurdu</i>
Elgem-telgem, cayım emtir.		<i>Bütün heybetiyle duruyormuş.</i>
Cajıl бүрлү bay terekter		<i>Yeşil yapraklı kutsal kavaklar</i>
Caan baatırdıy bolup köründi.	980	<i>Heybetli bahadırlar gibi göründü.</i>
Altın бүрлү ak kayıñdar		<i>Altın yapraklı kayınlar</i>
Kıs baladıy bol bildirdi.		<i>Genç kızlar gibi göründü.</i>
Say tajındıy arbin malı		<i>Çakıl taşı gibi çok hayvanı</i>
Calañında otop cüret,		<i>Otlağında otluyordu</i>
Ay çıraylu albatı-conı	985	<i>Ay yüzlü milleti</i>
Amır-ençü curtap cadat.		<i>Rahat, huzurlu yaşıyordu.</i>
Üni caraş çookır añdar		<i>Güzel sesli, benekli hayvanlar</i>
Üñ alıjıp cıñıradı.		<i>Seslerine ses veriyorlardı.</i>
Öñi caraş tümen kuştar		<i>Sayısız güzel renkli kuşlar</i>
Örö-tömön çurkuradı.	990	<i>Yukarı, aşağı uçuştular.</i>
Eki tüney kara talay		<i>Birbirine benzeyen iki büyük nehir</i>
Elkem-telkem kojoñdop cat.		<i>Kojon gibi şırıldıyordu.</i>

<p>Aydajayın slerge, Albatı-condı apar deze, BoluJayın slerge. Oçı-sıynım kelerin Oturıp mında sakıgar. Baatır kızıçak neni aydar, Men bilbezim onı – dedi. Togzon tümen ar albatı Kök teñeri tübineñ Közin albay körüp turgan. Körüp turar ol bolgojin Cerdıñ üsti seleñdedi, Tibirt emes tibirt boldı. Teñeri tübi kürküredi. Tabış emes tabış boldı. Ala tayga ol bajınañ Açu tuman kaynap çıktı, Aydıñ közi ol cabıldı, Koyu tuman borlop çıktı - Künniñ közi bu bürkeldi. Ak buluttıñ aldınañ Ak tumanniñ arcanınañ, Kök buluttıñ üstineñ Soloñıdıy ceeren at Teñeri tübin tozıp çıktı. Tañ çolmondıy baatır kıs Kök ayastañ köründi. Ança-mınça bolbodı, Açu-koron kıygı çıktı, Ama-tomo tabış boldı. Açu-koron tabışka Altaydıñ üsti seles etti. Ama-tomo kıyğıga Aylandıra tuular seleñdedi Çıgara tıngan tınıjına Çañkır tuular carıldı, İške tıngan tınıjına, Ulu tuular üzüldi. Ak tumandıy arbın malı Ün alıjıp kiştey saldı. Kara ağaştıy el-albatı Börkin çupçıp, örö turdı. Oçıra-Mancı ol ecezi Ejık ajıp körüp turat. Oçı-Balaga aytkan sözi Ok tiygendiy ödü boldı, Ot tüşkendiy acu boldı: - Kıl kuyruktu arlan-tarlan Bu Altayga kaydañ kelgen? Kurç cıdalı alıp-kezer Bu törölgö ne kelgen? Arbın malım onço bo? – diyt, - Albatı-conım ezen be? – diyt, - Elbek malım onço bo? – diyt, -</p>	<p>1050</p> <p>1055</p> <p>1060</p> <p>1065</p> <p>1070</p> <p>1075</p> <p>1080</p> <p>1085</p> <p>1090</p> <p>1095</p> <p>1100</p>	<p>Sizin için süreyim, Halkı alıp götürecekseniz, Size yardım edeyim. Küçük kardeşimin gelişini Oturup burada bekleyin. Bahadır kız neyi söyler, Onu ben bilmem, dedi. Doksan tümen sayısız halk Gökyüzünün dibinden Gözünü ayırmayıp baktı. Onlar öylece bakarken Yeryüzü sallandı, Atın gürültülü ayak sesi duyuldu. Gökyüzü gürüldedi. Çok fazla ses çıktı. Ala dağın başından Bir sis yayıldı, Ayın gözü kapandı, Koyu sis kaynaştı Güneşin gözü kapandı. Ak bulutun önünden Ak sisin arkasından, Gök bulutun üstünden Gökkuşağı gibi kızıl at Göğün dibini tozutup çıktı. Sabah yıldızı gibi bahadır kız Gökyüzünde görüldü. Çok zaman geçmedi, Acı naralar duyuldu, Bir gürültüdür koptu. Acı acı çıkan sestem Altay'ın üstü sallandı. Gürültülü naradan Çevredeki dağlar titredi. Soluduğu nefesinden Çakır dağlar yarıldı İçine çektiği soluktan Ulu dağlar yerinden koptu. Ak sis gibi yulkısı Ses verip kişnedi. Kara ağaç gibi halkı Börkünü çıkarıp, ağaya kalktı. Ablası Oçıra-Mancı Kapıyı açıp baktı. Oçı-Bala'ya söyledikleri Ok değmiş gibi keskin idi, Ateş düşmüş gibi acı idi: - Kıl kuyruklu turnaklı hayvan Bu Altay'a nereden geldi? Sivri kargılı alp, yiğit Ana vatanımıza niçin geldi? Hayvanlarım tamam mı? dedi, Halkım esen mi? dedi, Servetim tamam mı? dedi,</p>
--	---	---

- El-albatım tirü be? – diyt, -
Cuulap kelgendi bojozpözüm,
Suruuñdı bereyin – dedi. –
Cuulap, tonop men barbazım.
Töröliñdi köröyin – dedi. – 1105
Çaktap kelgendi candırbazım,
Canganiñdı köröyin – deyt. –
Çakka-cuuga men barbazım,
Cerine barıp keleyin – diyt.
Kaanniñ uulı Ak-Calaa 1110
Kañça tümen çerüle kojo
Mindiy söstör ol kıyırdı:
- Uzun celeeñ kezerüüs,
Uur cöøjöñ koštooruus,
Kıska celeeñ kezerüüs, 1115
Kızıl tınıñ kıyaruus,
Ölbös bütken ceeren adıñ
Cal castanar cañdu – dedi. –
Ölbös bütken Oçı-Bala
Ceñ castanar salımdı – dedi. 1120
Kuskun keptü çerülerine
Cöøjö tonorgo cakılta berdi.
Börü keptü baatırlarına
Mal tonoorgo cakıp saldı.
Ceezezin cemire tartıp, 1125
Cerlü malın ayday bardı.
Koozozın kodoro tartıp,
Koldo cöøjö koštooy bardı.
Oçı-Bala körgön mıñça
Altan kulaş ak üldüdi 1130
Ayga-künge kayrap aldı.
Artınıp algan aluların
Adınañ alıp cerge çaçtı.
At ködürbes arçımagin
Ala taygaga tujür saldı. 1135
Uzada bargan uzun tiskin
Eer kaşka kaştay saldı.
Tuura kelgen tuyuk tiskin
Ergek töskö çalıy aldı.
Altan kulaş ak üldüdi 1140
At üstine ol tudandı.
Ala tayga ol bajınañ
Atkan okty şuñuy bardı.
Oçı-Ceeren kalaptı adı
Tömön buura tartarda, 1145
Suu salkındıy uçup cadat,
Örö bura tartarda,
Ak calkındıy kelip cadat.
Saadak tutkan minıñ kolu
Salkın sokso eñilbedi, 1150
Üldü tutkan baatır kolu
Üzü ottoñ caltanbadı.
Toguzon tümen ol çerüğe
Calkın-kükürttüy tabaru etti.
- Elim, halkım diri mi? dedi,
Savaşmaya geleni bırakmam,
Dersini vereyim, dedi.
Savaşa, yağmaya gitmem.
Yurdunu göreyim, dedi.
Savaşmaya geleni sağ döndürmem,
Dönüşünü göreyim, dedi.
Savaşa, kavgaya gitmem,
Yurduna geldim, dedi.
Kağanın oğlu Ak-Calaa
Sayısız askeriyle
Şöyle sözler söyledi:
- Uzun yeleni keseriz,
Ağır servetini yükleriz,
Kısa yeleni keseriz,
Kızıl canına kıyarız,
Ölümsüz yaratılışlı kızıl atın
Yelesine yaslanıp ölecek, dedi.
Ölümsüz yaratılışlı Oçı-Bala'nın
Kaderi yenine yaslanıp ölmek, dedi.
Kuzgun görünüşlü askerine
Malı mülkü yağmalama emri verdi.
Kurt görünüşlü bahadırlarına
Hayvanları yağmalama emri verdi.
Ağaç yosunlarını kazıyıp,
Evcil hayvanını sürdü.
Ekinini kökünden koparıp,
Eldeki servetini yükledi.
Oçı-Bala bunu görünce
Altmış kulaç ak kılıcını
Aya, güneşe karşı salladı.
Yüklediği avlarını
Atından yere saçtı.
Atın kaldıramayacağı heybesini
Ala dağa indirdi.
Upuzun dizginini
Eyer kaşına uzattı.
Karşı gelen dizginini
Baş parmağına doladı.
Altmış kulaç ak kılıcı
At üstünde tuttu.
Ala dağın başından
Atılan ok gibi süzüldü.
Heybetli atı Oçı-Ceeren'i
Aşağı sürdüğünde
Rüzgâr gibi uçtu,
Yukarı sürdüğünde,
Şimşek gibi geldi.
Onun sadak tutan eli
Rüzgâr esse eğilmedi,
Kılıç tutan bahadır kolu
Sıcak ateşten çekinmedi.
Doksan tümen askere
Şimşek, gök gürültüsü gibi saldırdı.*

<p>Tura cügürüp bu silkindi, Arjan-kutuk suudañ içip, Amarcaptañ üzüp cip, Ajanıp otop cürbey kayttı. Attu-çuulu Oçı-Bala Cañırar aydıñ üç cañıda Takıp oyto tura cügürdi. Ejık açıp çıgıp bardı. Ay kapsalga kebin çupçıp Ak kayıña arta saldı. Arjan-kutuk añdanıp akkan, Emge-tuska ekçelip akkan Eki kara talayına Bazıp kelip cunundi. Baatır küçi tam kojuldı. Ozoozınañ on artık, Erteezineñ eki artık, Kögüs boyı su-altın, Köçük boyı su-möñün, Tañ çolmondıy kaçarlı, Tolu aydıy çıraylı Attu-çuulu baatır kıs Aru kebin kiyindi. Tiji mancık kiyin iydi, İrkek mancık cabın iydi. Ak örgöögö kire kondı. Attu-çuulu Oçı-Bala Alıptardıñ almıstarın Aldırtıp keldi aylına, Kezerlerdiñ kersüzin Kelzin dedi aylına Oçıra-Mancı ecezi Aş cakşızın kaynatkan, Alama-tamzık bijırgan, Albatı-conın cuuyla, Oçı-Bala aydıp oturdı: “Tayga keptü cöjödı Kaan olcolop bolbodı. Talay keptü malıstı Kaan aydap bolbodı. Altayaarga amırıp cadaar. Kan-Taacı bey kaanga Boyım barıp colugayın. Kaan sanaazı kandıy sanaa, Aayına barıp çıgayın. Men ölböönçö cuu kelbes. Ak malaardı azırıp cadaar. Ar cöjögördı körüp turaar. Ayıl-curttı öñjider, Arbın-malaar ösküreer. Altay cereer bayıdaar, Amır-ençü cadaar” – dep, Aydıp berdi baatırlarga. Altan tümen tamzıktı aştı</p>	<p>1320</p> <p>1325</p> <p>1330</p> <p>1335</p> <p>1340</p> <p>1345</p> <p>1350</p> <p>1355</p> <p>1360</p> <p>1365</p> <p>1370</p>	<p><i>Kalkıp, silkindi. Yer altı suyundan içip, Otu koparıp iyip, Otlanıp, dolaştı. Anlı şanlı Oçı-Bala Yeni ayın üçünde Tekrar kalktı. Kapıyı açıp çıktı. Ay gibi parlak giyimini çıkarıp Ak kayına astı. Kutsal yer altı suyu kıvrılıp akıyordu Kıvrılıp akan İki kara nehrine Tekrar gelip yıkandı. Tam bahadır gücüne erişti. İlk hâlınden on kat daha iyi, Eskisinden iki kat daha iyi, Göğsü saf altın, Sırtı saf gümüş, Sabah yıldızı gibi gözülü, Dolunay gibi yüzülü, Anlı şanlı bahadır kız Temiz elbisesini giydi. Kadın elbisesini sırtına saldı, Erkek elbisesini örtündü. Ak saraya girdi. Anlı şanlı Oçı-Bala Alplerin en yiğidini Evine çağırdı, Pehlivanların iyisini Evine çağırdı Ablası Oçıra-Mancı Yemeğin iyisini kaynatmış, Lezzetli, baharatlı (yemek) pişirmiş, Halkımı toplayıp, Oçı-Bala oturup konuştu: “Dağ gibi serveti Kağan ele geçiremedi. Deniz gibi hayvanımızı Kağan sürüp götürmedi. Yurdunuzda huzurlu yaşayın. Kan-Taacı bey kağana Gidip bakayım. Kağan düşüncesi nasıl düşünce, Gidip anlayayım. Ben ölmeden düşman gelemiz. Ak malınızı besleyin. Servetinize sahip çıkın. Evinizi, yurdunuzu güzelleştirin, Hayvanınızı çoğaltın, Altayınızı zenginleştirin, Rahat, huzurlu yaşayın.” diye, Bahadırlara söyledi. Altmış tümen baharatlı yemeği</i></p>
---	---	---

<p>Togus kırılı çoy turnabay Oñ karmanınañ çupça tartıp, Orçoloñdı çindey kördi. Körüp turar ol bolgojin, Kan-Taacı bey kaannıñ Bir buudagı mında emtir. Ceti coldıñ bu beltirin Ceten cılga tozıy bartır, Arı ötköniñ adın süzüp, Kara kölgö ol taştagan. Beri ötköniñ boyın süzüp, Kara tuuga ol taştagan. Sol müüzine emdi onıñ Toguzon baatır söögi katkan. Oñ müüzine emdi onıñ Ceten kezer söögi katkan. Sümer taygادی müüstü, Süüri taygادی kulaktı. Cer okpordiy oostu, Cer taamıdiy tumçuktı. Eki tüñey kara közi Eki tüñey kara köldiy. Altığı uçı altığı oroondo, Üstigi uçı üstigi oroondo. Togus caştı kara buka Coldı tozup mında turdı. Kızarıp agar kanı cok, Kıyılıp ölor tını cok, Toñ altaydı ol bolgojin, Torsığına baday baskan, Katu cerdi bu bolgojin, Kajığına çögrö tepken. Ödör arga cok boluptır. Cıldık cerdeñ cıt alar, Aylık cerdeñ kös körör. Mımı körgön Oçı-Bala Alañ-teleñ ol kaykadı. “Emdi mımı kanaydar? At tiskinin bura tartar Cañ bar emes, kanaydar, - diyt.- Buudagımañ bolgoy, Kan-Taacı bey kaannıñ Boyına barıp colıgarga Barıp catkan bolgonısta Emeze onı öltürele, Emeze boyuus kubulala, Ödüp barbas arga cok” – diyt. Oçı-Ceeren at ercine Oçı-Balaga aydıp turdı: “Altı kulaş ak müüstü Ceti caştı ceeren buka bolup Kubulala, men barayın. Kara bukala süzüjerim. Sen kara mürküt bolup kubulıp,</p>	<p>1480</p> <p>1485</p> <p>1490</p> <p>1495</p> <p>1500</p> <p>1505</p> <p>1510</p> <p>1515</p> <p>1520</p> <p>1525</p> <p>1530</p>	<p><i>Dokuz köşeli, demir dürbünü Sağ cebinden çekip çıkartıp Dünyayı araştırdı. Bakınca gördü ki, Kağan Kan-Taacı beyin Bir engeli buradaymış. Bu yedi yolun kavşağında Yetmiş yıl boyunca bekliyormuş, Öteye geçenin atını süsüp, Kara göle fırlatıyormuş. Beriye geçenin kendisini süsüp, Kara dağa fırlatıyormuş. Şimdi onun sol boynuzunda Doksan bahadırın cesedi saplıymış. Şimdi onun sağ boynuzunda Yetmiş pehlivanın cesedi saplıymış. Dağ zirvesi gibi boynuzlu, Sivri dağ gibi kulaklı. Uçsuz kuyu gibi ağızlı, Cehennem gibi burunlu. Birbirine benzer iki kara gözü Birbirine benzer iki kara göl gibi. Altı yer altı ülkesinde Üstü gökyüzü ülkesinde Dokuz yaşındaki kara boğa Burada yolu bekliyordu. Kanı yok ki kızarıp aksın, Nefesi yok ki kesilip ölsün. Altay donunca, Ayakları batarmış, Sert toprakta ise, Dizine kadar batarmış. Onu geçip gitmek imkânsızmış. Bir yıllık uzaktan koku alır, Bir aylık uzağı görürmüş. Bunu gören Oçı-Bala Şaşırıp kalmış. “Şimdi bunu ne yapmalı? Atın dizginini geri çevirmek Uygun değil, ne yapmalı, dedi. Engeli bir yana, Kağan Kan-Taacı beyin Kendisine varmak için Yola çıktıksa Onu öldürmek için, Kılık değiştirip, Geçmekten başka çare yok.” dedi. Kıymetli atı Oçı-Ceeren Oçı-Bala 'ya şöyle dedi: “Altı kulaç ak boynuzlu Yedi yaşlı kızıl boğaya Dönüşüp, ben gideyim. Kara boğayla boynuz vuruşurum. Sen kara kartala dönüşüp,</i></p>
---	---	--

